

Görüşler-

Tahsin Yücel:

Daha çok 60'lı, 70'li yıllardan başlayarak edebiyatımızda yeni bir dönemi, yeni bir akımı başlatmış önemli romancılarımızdan biri. Bildiğimiz gibi daha çok kırsal kesimin sorunlarını ele alıp işleyen bir romancıydı Fakir Baykurt. Ancak yapıtları hiçbir zaman öyle didaktik dediğimiz türden yapıtlar olmadı. Çünkü Fakir Baykurt aynı zamanda gerçek bir yazardı. Ve üstün bir gözlem gücü vardı.

Alpay Kabacalı:

Romanımızın değişim çizgisinin çok önemli bir yerinde duruyor. Bütünsel açıdan bakılınca 1960 öncesinde gereklilik duyduğu görülen Türk romanının 1960'lara ve 70'lere bağlayan önemli yapıtlar kazandı edebiyatımıza. Fakir Baykurt romanlarıyla temel gereçleri insan ve dil olan edebiyata kazanımlar sağlamış bir yazar olarak her zaman anılacaktır. Sevgili yazarımızı son yolculuğuna alkışlarla uğurlayacağız.

Ahmet Cemal:

Bir zamanlar Türkiye'nin tarihinde yaşadığı en büyük eğitim atılımı olan Köy Enstitüleri'nin edebiyatımıza armağan ettiği bir kişiliktir. Eğer bu gün "Türk köyü" hakkında kentlerde bir şeyler biliyorsak bunu çok geniş ölçüde Fakir Baykurt'un eserlerine de borçluyuz. Kentlerin dışında yaşayan toprak insanını işleyiş biçimiyle Fakir Baykurt edebiyatımızda hep bir öncü olarak kalacaktır.

Öner Yağcı:

Edebiyatımızın öncü yazarlarından birisi. Eğitimcilik ve yazarlık işlevini birlikte sürdürerek sanatını oluşturmuş ve ülkemiz edebiyatında uzun yıllar öncü kimliğini korumuştur. Onun çok yönlü edebiyatçılığı romandan öyküye, denemeden halk edebiyatına aynı zamanda bir kararlılığın ve bilincin de simgesi olmasını sağlamıştır.

Fakir Baykurt'u kaybettik

Recai Aksu Essen

Türk edebiyatının temel direklerinden yazar Fakir Baykurt, tedavi gördüğü Essen Üniversite Kliniği'nde dün sabaha karşı saat 04.00'te yaşamını yitirdi.

Pankreas kanseri teşhisiyle 6 Eylül'den beri Almanya'nın Essen Üniversite Kliniği'nde tedavi gören Baykurt'un ölümü, başta ailesi olmak üzere arkadaşlarını, vatandaşlarımızı ve tüm sanat camiasını acıya boğdu.

Yazar için Duisburg kentinde bugün bir veda töreni düzenlenecek. Wedau Waldfriedhof'da saat 11.00'de kılınacak cenaze namazından sonra, Gertdrud Baemer Koleji anfisinde yapılacak veda töreninde, Fakir Baykurt'un hayatını konu alan konuşmalar, dia gösterileri yapılacak. Ayrıca bir Fakir Baykurt Defteri'nin açılacağı törende, kendi sesinden şiirleri dinletilecek. Baykurt'un cenazesi, daha sonra Türk Hava Yolları uçağı ile İstanbul'a gönderilecek.

SON SÖYLEŞİ

'Kitabım, kalemim defterim yoktu'

Hayatını eğitime adan Fakir Baykurt ile Essen Üniversite Kliniği bahçesinde 23 Eylül'de kısa bir söyleşi yaptık. Söyleşide Baykurt, daha yazılacak çok kitabının olduğunu söylemişti.

Hocam geçmiş olsun. Bu yıl Türkiye'de uzunca bir dönem kaldınız...

Bu yıl köyüme uğradım. Kültür Müdürlüğü'ne kütüphane yaptığımız evin tapusunu ancak bu sene verebildim. Bir sürü bürokratik engel ve pürüze rağmen tapuyu verebildim. Kütüphaneye halen bir memur atanmış değil.

Şu anda Akçaköy'deki kütüphane olan eviniz açık değil mi?

Kütüphanenin açılış sırasında Kültür Bakanı İstemihan Talay söz vermişti, bir memur atanacağına. Açılış Kültür Bakanı yapmıştı, ancak kütüphaneci atamadı. Çocuklar, kitap okumaya gelenler kütüphaneyi kapalı buluyor, kütüphaneci olmadığı için de oradaki muhtar kapıyı açamıyor.

Evinizin kütüphane olması nasıl bir duygu?

Çok mutlu olmuştum. Annemin evinde benim kitabım, kalemim, defterim yoktu. Ben buna rağmen okudum. Kütüphaneyi onun için açtım.

Türkiye'de başka neler yaptınız?

Bu yıl Isparta Gönen'de 48 mezunları yemeğine katıldım. 51 senedir ilk kez katıldım, oradaki "fasulye pilav günü"ne. O günleri yeniden yaşadım. Bizim okulumuz tek katlı ve orada ezbere dayanmayan bir eğitim veriliyordu. Okul müdürü söyledi. Yedi katlı bir bina yapılmış, öğretmen okulunu oraya taşıyacaktıymış. Köy enstitülerinin açılmasını tekrar isterim, ancak köy enstitüleri tekrar eski köy enstitüleri olmaz. Şimdi köy enstitüleri yerine şehir enstitüleri açılmalı. Köylerin çoğu şehire taşındı.

Hocam üzerinde çalıştığınız yeni bir kitabınız var mı?

Evet var. "Eşekli Kütüphane" var basılacak. Rahatsızlığım geçsin, iyileşeyim daha çok kitap yazacağım. Muzaffer'e (eşi) söyledim. İyileşeceğim, dimdik ayağa kalkacağım. Yazacak daha çok kitaplarım var.

Köy romanı öksüz kaldı

Baykurt, kentlilere köy gerçeğini tanıtmıştı

Çağdaş Türk edebiyatının öncü yazarlarından olan Fakir Baykurt, 70 yaşında öldü. 1929'da Burdur'da doğan yazar, 1979 yılında Almanya'ya gitmiş ve eserlerini, yerleştiği Duisburg'da yazmaya başlamıştı. Kurucuları arasında yer aldığı Türkiye Öğretmenler Sendikası'nda Genel Başkanlık görevinde de bulunan Baykurt, köy romanının öncülerinden oldu.

İlk romanı "Yılanla-

Kitapları

ÖYKÜ: Çilli (1955), Efendilik Savaşı (1959), Karın Ağrısı (1961),

Cüce Muhammet (1964), Anadolu Garajı (1970), Onbinlerce Kağrı (1971), Can Parası (1973), İçerdeki Oğul (1974), Sınırdaki Ölü (1975), Gece Vardiyası (1982), Barış Çöreği (1982), Duisburg Treni (1986), Dikenli Yol (1997) **ROMAN:** Yılanların Öcü (1959), İrazcanın Dirliği (1961), Onuncu Köy (1961), Amerikan Sargısı (1967), Kaplumbağalar (1967), Tırpan (1970), Köygöçüren (1973), Keklik (1975), Kara Ahmet Destanı (1977), Yayla (1977), Yüksek Fırınlar (1983), Koca Ren (1986), Yarım Ekmek (1997)

rin Öcü" ile Yunus Nadi Roman Mükafatı'nı (1958), Tırpan ile 1970 TRT ve 1971 Türk Dil Kurumu Roman Ödüllerini, ayrıca 1980 Avni Dilligil Tiyatro Ödülü'nü; "Can Parası" ile 1974 Sait Faik Hikaye Armağanı'nı, "Kara Ahmet Destanı" ile 1978 Orhan Kemal Roman Armağanı'nı kazandı. Tiyatroya uyarlanan "Sakarca" adlı çocuk romanı ise Tiyatro 79 Dergisi'nce yılın oyunu seçildi. "Yarım Ekmek" romanıyla 1997 Sedat Simavi Roman Ödülü'nü kazanan Baykurt'a aynı yıl Yaşam Radyosu Onur Ödülü verdi.

Yazın yaşamına şiirle başlayan Baykurt'un ilk ürünleri Tahir Baykurt imzasıyla Köy Enstitüleri Dergisi'nde yayımlandı. Giderek romana yönelen yazar, kırsal kesim insanının gerçekliğini toplumsal gerçekçi bir bakışla yansıttığı romanlarında köylünün yaşama biçimini, sorunlarını, yaşadığı çelişkileri dile getirdi. Toplumsal değişim sürecinde köylünün konumu, sürüklendiği ortam, katıldığı 'göç' serüveninin onun yaşamını biçimlemesindeki rolü son dönem romanlarının odağını oluşturdu. Öykülerinde ise yine kırsal kesim insanının sorunlarını konu eden Baykurt, yurtdışında yaşadığı dönemde yazdığı öykü ve romanlarında dış göçe katılan insanımızın buradaki trajik durumlarını sergiledi. Fakir Baykurt'un "Yılanların Öcü" ve "İrazcanın Dirliği" adlı eserleri sinemaya da uyarlandı.

